

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มโนทัศน์เรื่องความเสมอภาค (Equality) เป็นหนึ่งในมโนทัศน์ที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานเป็นของตนเองภายใต้บริบทของการอภิปรายในทางปรัชญาการเมือง เหตุผลที่มโนทัศน์ดังกล่าวมักถูกหยิบยกมาเป็นหัวข้อของการอภิปรายมีทั้งเหตุผลในแง่บวกและในแง่ลบ เหตุผลในแง่บวกคือ มโนทัศน์เรื่องความเสมอภาคเป็นมโนทัศน์ที่มีพลังทางศีลธรรมและทางการเมือง ในทางศีลธรรมการปฏิเสธว่ามนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันตามธรรมชาติ ขัดกับจุดยืนทางศีลธรรมแบบค้ำหนักที่เขียนที่คนส่วนใหญ่รับอยู่ก่อนว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่าในตัวเองในฐานะมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรี และมีความสามารถทางศีลธรรมแบบเดียวกัน การปฏิเสธจุดยืนทางศีลธรรมชนิดนี้ในแง่หนึ่งกระทำได้ยาก ไม่เหมือนกับการปฏิเสธว่ามนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันในด้านอื่นๆ เช่น ทางกายภาพหรือสติปัญญาซึ่งเป็นสิ่งที่ตัดสินเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพได้ง่ายกว่า จริยศาสตร์แบบค้ำหนักที่เขียนในแง่นี้จึงมักเป็นสิ่งที่ถูกรับไว้ก่อนในฐานะข้อฐาน (premise) ของการอ้างเหตุผลทางศีลธรรมและการเมืองมากกว่าจะเป็นสิ่งที่ต้องตามมาในรูปของข้อสรุปจากข้อฐานแบบอื่น ขณะเดียวกันในทางการเมืองเราพบว่า ระบอบการเมืองใดก็ตามที่วางอยู่บนพื้นฐานความคิดที่ว่ามนุษย์ไม่เท่าเทียมกันเสี่ยงต่อการถูกปฏิเสธ และการทำลายอำนาจจากผู้ที่ไม่ความเสมอภาคมากกว่าระบอบที่ตั้งต้นจากพื้นฐานความคิดเรื่องความเสมอภาคที่เน้นว่าระบอบที่ยอมรับได้ต้องเป็นระบอบที่ปฏิบัติและเคารพทุกคนในฐานะบุคคลที่เท่าเทียม ส่วนเหตุผลของการพูดถึงความเสมอภาคในแง่ลบคือ มโนทัศน์เรื่องความเสมอภาคมักถูกมองว่ามีลักษณะเชิงรูปแบบ (formal) และนามธรรมค่อนข้างมาก¹ เป็นเหตุให้การตีความว่าจริงๆ แล้วมโนทัศน์ดังกล่าวน่าจะหมายถึงอะไรค่อนข้างเปิดกว้างและมีความเป็นไปได้ที่หลากหลาย ช่องทางดังกล่าวเปิดให้มีความพยายามโดยนักปรัชญาจำนวนมากที่พยายามอธิบายอุดมคติทางศีลธรรมดังกล่าวว่าหมายถึงสิ่งใดแน่ และระบอบการเมืองที่สนองตอบอุดมคติที่ว่านี้ควรมีลักษณะเช่นใด ปัญหาของการตีความอย่างปราศจากขอบเขตเช่นนี้คือ มีการตีความบางคู่ที่เข้าใจมโนทัศน์ความเสมอภาคไปในทางขัดแย้งกัน อมาตริยา เช่นที่ปัญหานี้ไว้อย่างค่อนข้างขัดเมื่อเขายกตัวอย่างสองทรรศนะเกี่ยวกับการให้หลักการทางการเมืองและศีลธรรมที่ขัดแย้งกันซึ่งต่างมีอิทธิพล

¹ ดู Tocqueville, Alexis de. 1945. *Democracy in America*. Vol. II. p. 74. Phillips Bradley (ed.). New York. ซึ่งกล่าวว่าความเสมอภาคคือ “abstract terms which abound in democratic languages”: “An abstract term is like a box with a false bottom; you may put in it what ideas you please and take them out again without being noticed”

อย่างยิ่งในช่วงหลังศตวรรษที่ยี่สิบคือ ทรรศนะของโรเบิร์ตโนซิคที่สนับสนุนสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล และทรรศนะทางการเมืองของจอห์น รอลส์ที่เน้นความเสมอภาคในการจัดสรรไปพร้อมกับเสรีภาพที่เสมอภาค เช่นอธิบายว่าสองทรรศนะนี้แท้จริงแล้วกำลังสนับสนุนอุดมคติอันเดียวกัน แต่โดยผ่านความเข้าใจที่ต่างกัน กล่าวคือขณะที่โนซิคอาจดูเหมือนสนับสนุนสิทธิส่วนบุคคลในการให้หลักการทางการเมืองและศีลธรรม แต่จริงๆ นั่นคือเขากำลังสนับสนุนความเสมอภาคทางสิทธิและเสรีภาพในการใช้สิทธิของบุคคล เหตุผลของโนซิคในแง่นี้จึงเป็นเหตุผลจากความเสมอภาคแบบเดียวกับรอลส์ แต่ที่ทั้งคู่ต่างกันคือความเข้าใจว่าความเสมอภาคชนิดที่สอดคล้องกับอุดมคติของความเสมอภาคที่นักปรัชญาเสรีนิยมแบบแผนรุ่นก่อนเสนอ นั่นคืออะไร? กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทรรศนะที่ขัดแย้งของทั้งคู่ที่สุดแล้วทอนลงได้เป็นเพียงแค่ความเห็นที่ต่างกันเกี่ยวกับว่าความเสมอภาคในความหมายใดที่ควรเป็นแก่นของศีลธรรม และจริยศาสตร์ในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมแท้จริง การประเมินว่าทรรศนะที่ต่างกันตรงนี้ทรรศนะใดน่าพึงพอใจกว่าจึงต้องทำโดยประเมินว่าเหตุผลที่โนซิค และรอลส์ให้ในการสนับสนุนความเสมอภาคในความหมายแบบของตนนั้นเหตุผลของใครรับฟังได้มากกว่า ซึ่งการทำเช่นนี้ได้หมายถึงเราต้องเข้าสู่การอ้างเหตุผลของทั้งคู่และประเมินการอ้างเหตุผลนั้นในภาพรวม

ต่อมาโรนัลด์ ดอร์คินได้เสนอทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรขึ้นเพื่อเป็นทฤษฎีทางเลือกให้แก่คนที่เห็นปัญหา หรือข้อจำกัดในทฤษฎีว่าด้วยการจัดสรรที่ยุติธรรมของโนซิค และของรอลส์ ดอร์คินเองเชื่อว่ามึบางคำถามที่ทฤษฎีของโนซิคและทฤษฎีของรอลส์ยังให้คำตอบที่น่าพอใจไม่ได้ คำถามเหล่านี้มาจากคุณค่าจากอีกข้อหนึ่งที่ไม่ใช่จุดเน้นของแต่ละทฤษฎีหากเราเข้าใจว่าความขัดแย้งระหว่างทั้งคู่อยู่ที่สิทธิและเสรีภาพกับความเสมอภาค สำหรับโนซิคการที่เขาเน้นความสำคัญอย่างโดดเด่นของกลไกตลาดเสรี และปฏิเสธการเก็บภาษีจากคนมั่งคั่งเพื่ออุดหนุนเป็นสวัสดิการสงเคราะห์แก่คนยากไร้² ทำให้เขาต้องเผชิญกับคำถามที่ว่า การจัดสรรโดยกลไกตลาดเสรีภายใต้เงื่อนไขที่คนมีความไม่เท่าเทียมกันทางร่างกาย หรือความรู้ความสามารถนั้นสะท้อนการเลือกอย่างอิสระเสรีของคนเหล่านั้นออกมาจริงหรือไม่ ดอร์คินไม่แย้งเหตุผลเรื่องสิทธิที่โนซิคยกมาอ้าง แต่เขาถามเกี่ยวกับกลไกตลาดที่โนซิคยกมาใช้เป็นแบบแผนที่ยุติธรรมของการจัดสรร โนซิคอ้างว่า กลไกตลาดมีความยุติธรรมเชิงกระบวนการ เนื่องจากมันสะท้อนการเลือกอย่างอิสระและสมัครใจของแต่ละคนออกมาในการจัดสรรในภาพรวม เพราะการจัดสรรโดยกลไกตลาดไม่มุ่งสนองตอบเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งหรือวิถีชีวิตแบบใดแบบหนึ่งเหนือแบบอื่นๆ มันจึงเป็นธรรมสำหรับทุกคน

² Sen, Amartya. 1992, *Inequality Re-examined*, p. 11. Oxford: Clarendon Press.

³ Nozick, Robert. 1974, *Anarchy, State and Utopia*, p. ix กล่าวไว้ว่า “ปัจเจกบุคคลมีสิทธิ และมีบางสิ่งที่ไม่ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดไม่อาจจะทำได้โดยไม่ละเมิดสิทธิเหล่านั้น” [individuals have rights, and that there are things no person or group may do to them (without violating their rights)]

เท่ากัน แต่ดอว์คินแย้งว่าความเป็นธรรมตรงนี้ที่โนซิคพูดถึงเป็นเพียงสิ่งลวงตา การจัดสรรโดยกลไกตลาดทั่วไปยังเปิดโอกาสให้ปัจจัยที่ไม่สัมพันธ์กับการเลือก เช่น สิ่งที่คุณค่าได้รับติดตัวมาตามธรรมชาติเข้ามากำหนดผลการจัดสรร และนั่นไม่ถือว่าเป็นธรรมสำหรับคนที่เกิดมาด้วยความเสียเปรียบคนอื่น ๆ จากสาเหตุเหล่านี้ตั้งแต่ต้น ทำนองเดียวกันสำหรับรอลส์ที่สนับสนุนการเก็บภาษีแม้มันอาจขัดต่อหลักการทำงานของกลไกตลาดในบางกรณีก็ตาม ดอว์คินเห็นว่ามันทำให้เขาต้องประสบกับความยุ่งยากในการอธิบายความรับผิดชอบทางศีลธรรม ซึ่งดอว์คินเห็นว่าไม่อาจถูกอธิบายได้ภายนอกกรอบอย่างอื่นนอกจากความคิดเรื่องการเลือก เพราะคนเลือกที่จะทำหรือเป็นบางสิ่ง เขาจึงมีพันธะต้องรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นนั้น แต่ถ้ารอลส์เน้นว่าประเด็นของการชดเชยจริงๆ แล้วอยู่ที่การช่วยให้คนยากไร้ที่สุด (the least well-off) ของสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยไม่ใส่ใจว่าคนเหล่านี้เลือกที่จะทำให้ชีวิตตนตกต่ำเองหรือไม่ การชดเชยที่ให้ไปจึงอาจผิดหลักการของการให้เสรีภาพที่เสมอภาคกันแก่ทุกคนที่จะดำเนินชีวิตตามที่แต่ละคนเห็นว่าดี เนื่องจากปัจเจกบุคคลเหล่านี้ล้วนเป็นจุดหมายในตัวเอง และไม่ควรถูกใช้เพื่อเป็นวิถีไปสู่การบรรลุผลประโยชน์ของคนอื่น ๆ การโยกย้ายทรัพย์สินจากคนกลุ่มหนึ่งซึ่งทำงานหนักไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเกียจคร้านและไม่รับผิดชอบเท่ากับส่งเสริมผลประโยชน์ วิถีชีวิตหรือเป้าหมายของคนกลุ่มหลัง และจึงไม่เป็นธรรมกับผลประโยชน์ วิถีชีวิตหรือเป้าหมายของคนกลุ่มแรก ซึ่งขัดแย้งกับหลักการของทอรัสเน่ส์เรเนียนเองที่เน้นว่าการจัดระเบียบสังคมที่ดีต้องไม่ผูกมัดกับความคิดเรื่องสิ่งที่ดีเฉพาะแบบใด ๆ

ดอว์คินเชื่อว่าทฤษฎีความเสมอภาคที่เขาเสนอสามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้ดีกว่าทฤษฎีของโนซิคและของรอลส์ สำหรับคำถามของโนซิคเขาเสนอความเข้าใจใหม่เกี่ยวกับการเลือกอิสระที่สนองตอบความต้องการ และเป้าหมายชีวิตของบุคคลอิสระได้ดีกว่าความเข้าใจเรื่องการเลือกแบบไม่แยกแยะ (ระหว่างทางเลือกกับโชคที่ติดตัวมา) ของโนซิค ดอว์คินเห็นว่าก่อนการเลือกอย่างอิสระจะเป็นไปได้ องค์ประกอบส่วนที่ไม่ใช่การเลือกต้องถูกขจัดออกไปก่อน ซึ่งหากโนซิคยอมรับความหมายของการเลือกชนิดนี้ เขาต้องยอมรับตามมาว่าการชดเชยเป็นสิ่งจำเป็นหากต้องการรักษาความคิดเรื่องเสรีภาพในการเลือก และดำเนินชีวิตซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของทอรัสเน่ส์เรเนียนไว้ และสำหรับคำถามของรอลส์เขาเสนอความคิดเรื่องกลไกตลาดประกันภัยสมมติขึ้นมาเป็นรูปแบบสำหรับการชดเชยที่ถูกศีลธรรม รอลส์พูดถึงการชดเชยในรูปของการแทรกแซงการทำงานของตลาดเสรีโดยรัฐ ที่รัฐจะเข้ามาโยกย้ายทรัพย์สินของคนร่ำรวยไปยังคนที่ยากไร้กว่า แต่เมื่อไม่มีหลักเหตุผลเรื่องการเลือกและความรับผิดชอบเป็นเครื่องรองรับอยู่ คนร่ำรวยก็ยังมีเหตุผลที่จะสงสัยว่าเขาถูกคนที่ยากไร้เพราะความเกียจคร้านเขาเปรียบ และรัฐเข้าข้างคนเหล่านี้ในการมาละเมิดสิทธิของเขา ดอว์คินเชื่อว่าการชดเชยแก่คนยากไร้จะไม่ผิดศีลธรรมแบบที่โนซิคอ้างอีกต่อไปหากการโยกย้ายที่ว่าทำโดยอาศัยตัวแบบการทำงานของตลาดประกันภัย ที่คนยากไร้ที่ซื้อประกันคุ้มครองตนเองเท่านั้นจึงจะได้รับการคุ้มครอง แต่คนที่ตัดสินใจไม่ซื้อโดยสมัครใจแม้จะมีโอกาสก็ตามก็จะมีสิทธิ

ได้รับการชดเชยแบบเดียวกัน ด้วยเหตุผลที่ว่าเขาเป็นผู้เลือกให้เป็นเช่นนั้นด้วยตนเอง จากตรรกะนี้ ดอว์คินจึงสรุปว่าความเสมอภาคที่แท้จริงควรหมายถึงความเสมอภาคในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมบนหลักเหตุผลของการเลือกอย่างอิสระ และตามตัวแบบการทำงานของตลาดประกันภัย

การที่ดอว์คินนำมโนทัศน์ความเสมอภาคไปผูกมัดกับความคิดเรื่องการเลือกอย่างอิสระทำให้ทฤษฎีของเขาต้องเผชิญกับข้อโต้แย้งจากหลายทิศทาง มโนทัศน์เรื่องการเลือกตัวมันเองเป็นมโนทัศน์ที่คลุมเครือ ซับซ้อนและเข้าใจยาก โดยเฉพาะหลังจากที่นักปรัชญาสายสังคมนิยมและมาร์กซิสต์จำนวนหนึ่งได้พัฒนาความคิดเรื่องการกดบังคับ และการครอบงำเชิงโครงสร้างไปอย่างก้าวหน้ามากแล้วในปัจจุบัน⁴ งานเขียนของจอห์น เอลสเตอร์ได้ชี้ให้เราเห็นถึงสถานะที่สิ่งที่ดูเหมือนเป็นการเลือกอย่างอิสระ (choice) ถูกกำหนดมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก สำหรับคนด้อยโอกาส หรือคนที่เผชิญกับความเสียเปรียบบางประการที่ยังคงต้องการให้ความพอใจของตนได้รับการสนองตอบภายใต้เงื่อนไขที่ตนเสียเปรียบแต่ก็ควบคุมเปลี่ยนแปลงอะไรไม่ได้ สิ่งที่คุณเหล่านี้ทำคือหันมาปรับเปลี่ยนความพอใจของตนให้สอดคล้องกับเงื่อนไขภายนอกแทน เอลสเตอร์เรียกความพอใจชนิดนี้ว่า ความพอใจที่เป็นผลจากการปรับตัว (adaptive preferences)⁵ ความพอใจชนิดนี้คือสิ่งที่ฟ้องว่าการยกเอาเหตุผลเรื่องการเลือกอย่างอิสระมาให้หลักการแก่สิ่งหนึ่งนั้นเป็นเหตุผลที่อ่อนเพียงใด หากการเลือกของแต่ละคนจริงๆ แล้วถูกกำหนดจากสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ ปัญหาของการพูดถึงการเลือกอย่างอิสระในแง่นี้จึงเผชิญความยุ่งยากไม่ต่างจากการพูดถึงปัญหาที่มีนัยกว้างกว่าอย่างประเด็นเรื่องเจตน์จำนงค์เสรี (free will) และการถูกกำหนด (determinism) และจึงไม่แปลกที่ในที่สุดแล้ว ดอว์คินเองต้องหันมายอมรับว่าการเลือกอย่างอิสระจำเป็นต้องเกิดขึ้นภายใต้โครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่ไปไกลเกินกว่ากลไกตลาดประกันภัย การเลือกภายใต้ตลาดประกันภัยเพียงอย่างเดียวจึงยังไม่พอเป็นหลักประกันของความเสมอภาค

ข้ออ้างเรื่องการเลือกอย่างอิสระในแง่นี้จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญที่สุดในทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอว์คิน ที่ทำให้เขาถูกโต้แย้งจากนักปรัชญาในสายเสรีนิยมเสมอภาคนิยมเช่น อมาตริยา เซน (Amartya Sen) จี เอ โคเฮน (G. A. Cohen) ริชาร์ด อาร์เนสัน (Richard Arneson) แจน นาวิวีสัน (Jan Narveson) แพทริก นีล (Patrick Neal) และอลิซาเบธ แอนเดอร์สัน (Elizabeth Anderson) จุดยืนที่นักปรัชญาเหล่านี้ใช้ได้แย้งทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินคือการเลือกโดยอิสระนั้น (1) เป็นไปไม่ได้ (2) เป็นไปได้แต่ไม่สามารถเป็นพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับให้

⁴ ดู Reimann, Jeffrey. 1987. Exploitation, Force, and the Moral Assessment of Capitalism: Thoughts on Roemer and Cohen. In *Philosophy and Public Affairs*, vol. 16, pp. 2-41.

⁵ ดูรายละเอียดใน Elster, Jon. 1983. *Sour Grapes*. Cambridge: Cambridge University Press.

หลักการแก่การจัดสรรที่เสมอภาคได้ หรือ (3) เป็นไปได้และเป็นพื้นฐานให้แก่การจัดสรรที่เสมอภาคได้ แต่ไม่ใช่ในความหมายที่ดอว์คินพูดถึง นักปรัชญาเหล่านี้เห็นพ้องกันว่าความเสมอภาคทางทรัพยากรที่ดอว์คินพูดถึงยังไม่ใช่แก่นแท้ของอุดมคติเรื่องความเสมอภาค และทุกคนเชื่อว่าอุดมคติของความเสมอภาคต้องถูกเข้าใจเป็นแบบอื่น การโต้แย้งทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินส่วนใหญ่จึงเป็นส่วนหนึ่งของเหตุผลที่นักปรัชญาเหล่านี้ใช้สนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคของตน ในการพิจารณาเราจะไม่สนใจทฤษฎีความเสมอภาค ที่นักปรัชญาเหล่านี้เสนอขึ้นมาเป็นทางเลือกแก่ทฤษฎีของดอว์คิน แต่นั่นไม่ได้ทำให้พลังของเหตุผลโต้แย้งเหล่านี้ลดลง เหตุผลเรื่องการเลือกอย่างอิสระยังคงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญที่สามารถโต้แย้งได้ จากจุดยืนที่เชื่อเรื่องความเท่าเทียมทางศีลธรรมของบุคคลแบบเดียวกับดอว์คิน

การนำปัญหาของมโนทัศน์เรื่องการเลือกอย่างอิสระขึ้นมาพิจารณาอย่างสัมพันธ์กับประเด็นเรื่องความเสมอภาคระหว่างบุคคลและความเสมอภาคในการจัดสรรมีความสำคัญ เนื่องจากมันเปิดโอกาสให้เราสามารถประเมินการอ้างเหตุผลจากจุดยืนแบบเสรีนิยมเสมอภาคนิยม เพื่อตอบปัญหาความยุติธรรมในการจัดสรร ตลอดจนการค้นคว้าขอบเขตที่เป็นไปได้ของการอภิปรายปัญหาเรื่องความเสมอภาคและความยุติธรรมทางเศรษฐกิจจากจุดยืนดังกล่าวควรอยู่ที่ใด ทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินเป็นเสมือนตัวแทนที่ดีของทฤษฎีที่เน้นตัวตนของบุคคล หรือของปัจเจกบุคคลค่อนข้างมาก (เสรีนิยม) คือเป็นรองก็แต่เพียงทฤษฎีการถือครองที่ยุติธรรมของโนซิกเท่านั้น แต่ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการจัดสรรทรัพยากร หรือปัจจัยที่มีค่าสำหรับการใช้ชีวิตแก่ทุกคน (เสมอภาคนิยม) สิ่งที่เราควรต้องประเมินจากทฤษฎีของเขาจึงอยู่ที่ว่า ดอว์คินอธิบายประเด็นเรื่องการเลือกอย่างอิสระและเป็นอัตวิสัยของปัจเจกบุคคลได้ชัดเจนเพียงใด และคำอธิบายดังกล่าวไปกันได้อย่างไรกับธรรมชาติของปัญหาของความยุติธรรมในการจัดสรร ซึ่งเป็นปัญหาที่อาจต้องอาศัยการตกลงใจร่วมกันเกี่ยวกับกติกาสำหรับการจัดสรรที่ทุกคนยอมรับได้ว่ายุติธรรม และเสมอภาค ดอว์คินเองดูเหมือนเชื่อว่าคำอธิบายของเขาสอดคล้องกับธรรมชาติของปัญหาดังกล่าว แต่ก็เป็นสิ่งที่เราจะพิจารณาต่อไปในวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ อนึ่ง หากเราพบว่าการตอบคำถามเรื่องความเสมอภาค และความยุติธรรมในการจัดสรรจากจุดยืนแบบเสรีนิยมเสมอภาคนิยมที่เน้นความเป็นปัจเจกบุคคลสูงมีข้อจำกัดบางอย่าง นั้นอาจนำไปสู่การตระหนักถึงขีดจำกัดของทฤษฎีแบบเสรีนิยมและความเข้าใจเกี่ยวกับความยุติธรรม และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของทฤษฎีดังกล่าวได้ดีขึ้นโดยผ่านประเด็นเรื่องความยุติธรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความเร่งด่วนไม่แพ้ความยุติธรรมทางการเมืองและสังคม

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ

- 1) เพื่อพิจารณาและนำเสนอทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของโรนัลด์ ดอว์คิน
- 2) เพื่อพิจารณาและนำเสนอข้อโต้แย้งจากฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีของดอว์คิน
- 3) เพื่อประเมินการอ้างเหตุผลทั้งของดอว์คินและฝ่ายที่ปฏิเสธเขา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตอยู่ที่การศึกษาถึงภาพรวมของทฤษฎีเรื่องความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอว์คินโดยรวบรวมมาจากงานเขียน What is Equality? Part I: Equality of Welfare, What is Equality? Part II: Equality of Resources (1981), Liberalism (1985), Comment on Narveson: In Defense of Equality. (1983), The Place of Liberty (1987) และ Foundations of Liberal Equality. (1990) แนวคิดหลักของดอว์คินถูกเสนอขึ้นในงานเขียนสองชิ้นแรก ส่วนในงานเขียนชิ้นต่อมาอาจมองได้ว่าเป็นการต่อเติมองค์ประกอบที่ขาดหายไปในงานสองชิ้นแรกเข้ามาที่ละส่วนจนกระทั่งเกิดเป็นภาพรวมของทฤษฎีที่สมบูรณ์ขึ้นมาในที่สุด ข้อโต้แย้งที่กระทำต่อดอว์คินส่วนใหญ่พุ่งตรงต่องานเขียนสองชิ้นแรกของเขา ดังนั้น ถ้าพิจารณาข้อโต้แย้งเหล่านี้จึงยังไม่เพียงพอที่จะชี้ถึงข้อบกพร่องหรือจุดแข็งทั้งหมดในทฤษฎีของ ดอว์คินได้อย่างครบถ้วน ดอว์คินเองแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเขาเชื่อว่าทฤษฎีความเสมอภาคของเขาต้องถูกเข้าใจในฐานะส่วนหนึ่งที่แยกไม่ออกจากทฤษฎีแบบเสรีนิยม ที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลแต่ละคนในฐานะผู้กำหนดเป้าหมายชีวิตสำหรับตนเองและเลือกวิถีชีวิตที่ตนต้องการจะดำเนินด้วยตนเอง ทฤษฎีแบบเสรีนิยมจึงเป็นทั้งหลักการ และข้อสรุปทางศีลธรรมของทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรที่ดอว์คินเสนอ ในฐานะหลักการทฤษฎีดังกล่าวต้องถูกตรวจสอบ แต่การตรวจสอบทฤษฎีแบบเสรีนิยมในฐานะข้อสรุปทางศีลธรรมของทฤษฎีอยู่นอกเหนือขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้น นอกเหนือจากการพิจารณาและประเมินการอ้างเหตุผลของฝ่ายที่โต้แย้งดอว์คินเพื่อศึกษาว่าทฤษฎีของดอว์คินมีปัญหาอย่างไรเมื่อพิจารณาจากจุดยืนเหล่านี้ การวิจัยครั้งนี้ยังจะมุ่งประเมินการอ้างเหตุผลสนับสนุนทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรอย่างเน้นการเชื่อมโยงกับเหตุผล และองค์ประกอบส่วนอื่นๆ นอกเหนือจากที่ปรากฏในงานเขียนสองชิ้นแรก เช่นในงานเขียนของปี 1985, 1987 และ 1990 ซึ่งล้วนเป็นเหตุผลแบบเสรีนิยมทั้งสิ้นที่ถูกยกมาใช้ด้วยเช่นกัน และหากการตรวจสอบการอ้างเหตุผลโดยภาพรวมของดอว์คินพบว่ามีปัญหาจริง นั่นเท่ากับไม่ใช่ทฤษฎีความเสมอภาคและความยุติธรรมในการจัดสรรของดอว์คินเท่านั้นที่มีปัญหา หากแต่ยังหมายถึงทฤษฎีแบบเสรีนิยม (อย่างน้อยที่สุดในรูปแบบที่ดอว์คินนำเสนอ) เองก็มีปัญหาเช่นกันในการตอบปัญหาความเสมอภาคและความยุติธรรมในการจัดสรร

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์ชิ้นนี้มุ่งวิจัยความคิด วัตถุดิบที่นำมาใช้ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเอกสาร ตำราและวารสารทางวิชาการซึ่งรวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ เป็นหลัก ในการนำเสนอจะเน้นการ

วิเคราะห์และประมวลข้อมูลมากกว่าการนำเสนอตามลำดับเวลา ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าเนื้อหาทั้งหมดในงานเขียนชิ้นที่นำมาวิจัยของดอว์คินนั้นมีความเชื่อมโยงกันและเสริมประเด็นของกันและกัน ในส่วนของความคิดของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับดอว์คินก็เช่นกันที่การนำเสนอจะแยกเป็นประเด็น ซึ่งในบางประเด็นอาจมีคนที่เห็นพ้องกันหรือต่างกันได้ แต่ทั้งนี้ประเด็นโต้แย้งต่อดอว์คินทั้งหมดจะถูกสังเคราะห์ และนำเสนออีกครั้งในการพิจารณาปัญหาของเขาอย่างเป็นภาพรวมเพื่อให้มองเห็นปัญหาทั้งหมดของทฤษฎีได้ชัดเจนขึ้น เนื้อหาของวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น 4 บทประกอบด้วย

บทที่ 2 คือคำอธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรที่รวบรวมจากงานในปี 1981, 1983, 1985, 1987, 1990 และ 2000 ซึ่งแยกได้เป็นสามประเด็นหลักๆ คือ 1) การจัดสรรที่เสมอภาคและเป็นธรรมควรมีลักษณะเช่นไร? 2) การจัดสรรที่เสมอภาคและเคารพต่อเสรีภาพพื้นฐานของพลเมืองทุกคนอย่างเท่าเทียมกันสามารถเป็นไปได้ได้อย่างไร? และ 3) การจัดสรรที่เสมอภาคสัมพันธ์อย่างไรกับชีวิตที่ดี? ประเด็นทั้งสามนี้กล่าวได้ว่าประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างหลักของการอ้างเหตุผลเรื่องความเสมอภาคทางทรัพยากรที่เราต้องเข้าใจก่อนที่จะไปพิจารณาข้อโต้แย้งและข้อวิจารณ์ต่อทฤษฎีของดอว์คินในบทต่อไป

บทที่ 3 กล่าวถึงข้อโต้แย้งที่ทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอว์คินต้องเผชิญ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการตั้งคำถามกับมโนทัศน์ที่ดอว์คินใช้เริ่มตั้งแต่คำว่าทรัพยากร การเลือกอย่างอิสระกับโชค หลักแห่งความเป็นกลาง หลักความเสมอภาคชนิดนามธรรม และความเชื่อทางจริยศาสตร์ส่วนบุคคลที่ดอว์คินนำมาใช้อ้างเป็นเหตุผลสนับสนุนทฤษฎีของเขา เนื้อหาในบทนี้มาจากงานเขียน Liberalism, Neutrality, and Equality of Welfare VS. Equality of Resources (1987) ของแลร์รี อเล็กซานเดอร์และไมเคิล ชวาร์ทซ์ซิลด์, Justice: Means VS. Freedom (1990) ของอมาตริยา เซน, What is the point of equality? (1999) ของอลิซาเบธ แอนเดอร์สัน, On the Currency of Egalitarian Justice (1989) ของจี เอ โคเฮน, On Dworkinian Equality (1983) ของแจน นาร์วีสัน, Equality and Equal Opportunity for Welfare (1989) ของริชาร์ด อาร์เนสัน และ Liberalism and Its Discontents (1997) ของแพทริก นีล

บทที่ 4 หลังจากกล่าวถึงข้อโต้แย้งจากนักปรัชญาที่ไม่เห็นด้วยกับทฤษฎีความเสมอภาคของดอว์คินซึ่งมีลักษณะของการมองปัญหาอย่างค่อนข้างแยกส่วน และยังวิจารณ์ทฤษฎีของดอว์คินไม่ครบถ้วน เพราะมุ่งแต่เฉพาะบางประเด็นในงานเขียนที่เกี่ยวกับความเสมอภาคทางทรัพยากรโดยตรงเท่านั้น ในบทนี้จะประเมินการอ้างเหตุผลทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยจะแสดงให้เห็นว่าการอ้างเหตุผลของดอว์คินนั้นมีข้อบกพร่องอันเกิดจากความพยายามที่ไม่ประสบความสำเร็จของเขา ที่จะประสานรูปแบบและเป้าหมายที่แตกต่างและขัดแย้งกันของการจัดสรรเข้าด้วยกัน แต่รูปแบบของการจัดสรรและเป้าหมายเหล่านี้ที่เขาพยายามจะประนีประนอมเข้าด้วยกันมันมีลักษณะปฏิเสธซึ่งกันและกัน ความผิดพลาดของดอว์คินจึงเกิดจากการที่เขาประเมินความขัดแย้งที่แฝงอยู่ภายใน

สมมติฐานเรื่องเสรีภาพกับความเสมอภาคที่เขาเข้ามาไว้ดำเนินไป และประเมินขอบเขตและพลังทางศีลธรรมของมโนทัศน์เรื่องการเลือกอย่างอิสระ ที่เขานำมาใช้เป็นทางออกสำหรับประนีประนอมความขัดแย้งดังกล่าวไว้สูงจนเกินกว่าศักยภาพที่มโนทัศน์ดังกล่าวมีอยู่ จนทำให้ในที่สุดมันทำให้การอ้างเหตุผลของเขาฟังดูเบาบางและปราศจากน้ำหนัก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) การเข้าใจประเด็นสำคัญๆ ที่โรนัลด์ ดอว์คิน ซึ่งเป็นนักปรัชญาในสายเสรีนิยมเสมอภาคนิยมคนสำคัญคนหนึ่งต้องการเสนอที่เกี่ยวข้องกับความเสมอภาค และความยุติธรรมในการจัดสรรจากจุดยืนแบบเสรีนิยมที่เน้นปัจเจกบุคคลและการตัดสินใจเชิงอัตวิสัยของบุคคล ตลอดจนเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการเสนอประเด็นเหล่านั้นของดอว์คิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับอำนาจรัฐ และบทบาทที่พึงปรารถนาของสถาบันทางสังคมที่มีต่อส่วนแบ่งที่เป็นธรรมของปัจเจกบุคคล

2) การเข้าใจประเด็นสำคัญๆ ที่ฝ่ายโต้แย้งที่มาจากสายเสรีนิยมเสมอภาคนิยมด้วยตนเองใช้เพื่อหักล้างทฤษฎีความเสมอภาคทางทรัพยากรของดอว์คิน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีข้อเรียกร้องใดบ้างที่ต้องถูกคำนึงถึงจากจุดยืนชนิดนี้ ในการตอบปัญหาความยุติธรรมในการจัดสรรนอกจากจากที่ดอว์คินเสนอไว้

3) การเข้าใจถึงธรรมชาติของปัญหาเรื่องความยุติธรรมในการจัดสรรได้ชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น ซึ่งจะมีประโยชน์ในแง่ที่ชี้ให้เห็นว่าการอ้างเหตุผลที่ดีในการสนับสนุนจุดยืนบางอย่างเกี่ยวกับการจัดสรรที่ยุติธรรมควรอยู่ในรูปแบบใด และประกอบด้วยข้อพิจารณาใดบ้าง